

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕЛЕКТРОННІ ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ»

Лектор курсу			Осмятченко Володимир Олександрович, професор, доктор економічних наук, професор кафедри економіки і підприємництва		Контактна інформація лектора (e-mail), сторінка курсу в GWE		e-mail: v.osmiatchenko@duikt.edu.ua https://classroom.google.com/c/ODQzMDYyMDg4NTUx?cjc=inrsvdej	
Галузь знань					Рівень вищої освіти		магістр	
Спеціальність					Семестр		2	
Освітня програма					Тип дисципліни		Вибіркова	
Обсяг:	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Семінарських занять	Практичних занять	Лабораторних занять	Самостійна підготовка	
	5	150	18	-	36	-	96	
АНОТАЦІЯ КУРСУ								
Взаємозв'язок у структурно-логічній схемі								
Мета курсу:	Спрямована на підготовку фахівців, здатних ефективно впроваджувати, налаштовувати та адмініструвати електронні платежі в бізнесі, управляти цифровими активами та забезпечувати високий рівень фінансової кібербезпеки в умовах цифрової трансформації							
У результаті вивчення дисципліни здобувач має знати:					У результаті вивчення дисципліни здобувач має вміти:			
- Архітектуру та класифікацію сучасних електронних платіжних систем (ЕПС), - Нормативно-правову базу України та міжнародні стандарти, що регулюють ринок платіжних послуг - Принципи функціонування міжбанківських розрахунків, - Технологічний життєвий цикл трансакцій за платіжними картками та безконтактними технологіями - Механізми інтернет-еквайрингу, принципи роботи платіжних шлюзів та агрегаторів для електронної комерції - Основи блокчейн-технологій, природу криптовалют, стейблкоїнів та концепцію цифрових валют центральних банків - Методи забезпечення кібербезпеки в ЕПС - Правила фінансового моніторингу та процедури верифікації клієнтів					- Аналізувати структуру та тренди ринку електронних платежів і фінтех-послуг для вибору оптимального платіжного рішення для бізнесу. - Обирати та інтегрувати платіжні шлюзи на платформи електронної комерції, налаштовувати віджети та кнопки оплати. - Диференціювати та оцінювати тарифи, трансакційні комісії різних платіжних систем для оптимізації витрат підприємства. - Працювати з інтерфейсами дистанційного банкінгу і налаштовувати інструменти безконтактних розрахунків. - Аналізувати безпеку платіжного середовища, виявляти ознаки платіжного шахрайства - Взаємодіяти з цифровими активами: створювати криптогаманці, проводити та відстежувати трансакції в децентралізованих мережах, оцінювати ризики використання стейблкоїнів. - Застосовувати на практиці процедури КУСт дотримуватись лімітів і вимог фінансового моніторингу при проведенні операцій. - Проектувати платіжні сценарії користувацького досвіду для забезпечення високої конверсії оплат у цифрових сервісах.			

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ

Тема, опис теми	Вид заняття	Оцінювання за тему	Форми і методи навчання/питання до самостійної роботи
РОЗДІЛ 1. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТА КЛАСИЧНІ ЕЛЕКТРОННІ ПЛАТІЖНІ СИСТЕМИ			
Тема 1. Еволюція грошей та архітектура електронних платіжних систем. <u>Рекомендовані джерела:</u> 1- 9			
Заняття 1.1 Еволюція грошей та архітектура електронних платіжних систем.	Лекція 1 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 1.2. Аналіз структури платіжного ринку України. Заняття 1.3. Взаємозв'язок логістики та міжнародної торгівлі.	Практичне заняття 1 4 год	9 бали	Усне опитування, виконання завдань та практичне застосування знань і вмінь.
Тема 2. Національні платіжні системи та міжбанківські розрахунки <u>Рекомендовані джерела:</u> 1- 9			
Заняття 2.1 Національні платіжні системи та міжбанківські розрахунки	Лекція 2 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 2.2. Механізм функціонування системи електронних платежів (СЕП) НБУ. Заняття 2.3. Принципи роботи, формати повідомлень та стандарти безпеки SWIFT.	Практичне заняття 2 4 год	9 бали	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь
Тема 3. Карткові платіжні системи та розрахункові операції <u>Рекомендовані джерела:</u> 1-9			
Заняття 3.1 Карткові платіжні системи та розрахункові операції	Лекція 3 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 3.2. Життєвий цикл платіжної картки та технологія трансакцій. Заняття 3.3. Порівняльний аналіз бізнес-моделей міжнародних платіжних систем	Практичне заняття 3 4 год	9 бали	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь.
Тема 4. Інтернет-банкінг та мобільні платіжні технології <u>Рекомендовані джерела:</u> 1–9			
Заняття 4.1 Інтернет-банкінг та мобільні платіжні технології	Лекція 4 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 4.2. Функціонал сучасних систем дистанційного банківського обслуговування. Заняття 4.3. Безконтактні технології NFC та інтеграція платіжних гаманців	Практичне заняття 4 4 год	9 балів	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь.
Тема 5. Електронна комерція: платіжні шлюзи та агрегатори <u>Рекомендовані джерела:</u> 1–9			

Заняття 5.1 Електронна комерція: платіжні шлюзи та агрегатори	Лекція 5 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 5.2. Принципи роботи платіжних шлюзів. Заняття 5.3. Розробка та інтеграція платіжних віджетів для вебсайтів.	Практичне заняття 5 4 год	9 балів	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь, тестування
Тема 1. Еволюція грошей та архітектура електронних платіжних систем.. Тема 2. Національні платіжні системи та міжбанківські розрахунки Тема 3. Карткові платіжні системи та розрахункові операції Тема 4. Інтернет-банкінг та мобільні платіжні технології Тема 5 Електронна комерція: платіжні шлюзи та агрегатори	Самостійна робота		
	10 год	2 бали	1. Елементи та учасники платіжного простору
	11 год	2 бали	2. Економічне значення та геополітична роль SWIFT
	11 год	2 бали	3. Види платіжних карток та технологічні стандарти
	11 год	2 бали	4. Роль мобільних платежів у логістиці та управлінні бізнесом.
	11 год	2 бали	5. Безпека в E-commerce та стандарт PCI DSS
РОЗДІЛ 2. ЦИФРОВІ ІННОВАЦІЇ ТА КІБЕРБЕЗПЕКА В ЕПС			
Тема 6. Криптографічні валюти та технологія блокчейн у фінансах <u>Рекомендовані джерела:</u> 1–9			
Заняття 6.1. Криптографічні валюти та технологія блокчейн у фінансах	Лекція 6 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 6.2. Аналіз роботи децентралізованих платіжних систем та транзакційних комісій Заняття 6.3. Стейблкоїни як міст між фіатною та цифровою економікою.	Практичне заняття 6 4 год	9 балів	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь.
Тема 7. Цифрові валюти центральних банків та концепція Open Banking <u>Рекомендовані джерела:</u> 1 - 9			
Заняття 7.1. Цифрові валюти центральних банків та концепція Open Banking	Лекція 7 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 7.2. Проект е-Гривні та світовий досвід впровадження CBDC Заняття 7.3. Реалізація стандартів PSD2 та технології API у сучасних фінтех-сервісах.	Практичне заняття 7 4 год	9 балів	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь, тестування
Тема 8. Безпека, захист інформації та протидія шахрайству в ЕПС <u>Рекомендовані джерела:</u> 1 -9			
Заняття 8.1 Безпека, захист інформації та протидія шахрайству в ЕПС	Лекція 8 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 8.2. Методи автентифікації користувачів та стандарти безпеки PCI DSS	Практичне заняття 8 4 год	9 балів	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь.

Заняття 8.3. Моніторинг трансакцій, виявлення фішингу та соціальної інженерії.			
Тема 9. Фінансовий моніторинг та стратегічні тренди фінтеху Рекомендовані джерела: 1–9			
Заняття 9.1 Фінансовий моніторинг та стратегічні тренди фінтеху	Лекція 9 2 год		Пояснювально-ілюстративний, лекція-візуалізація, бліц опитування
Заняття 9.2. Практичні процедури ідентифікації клієнтів та правила фінмоніторингу в Україні. Заняття 9.3. Моделювання майбутнього розвитку ЕПС: транскордонні миттєві розрахунки.	Практичне заняття 9 4 год	10 балів	Усне опитування, виконання завдань на практичне застосування знань і вмінь, тестування
Тема 6. Криптографічні валюти та технологія блокчейн у фінансах Тема 7. Цифрові валюти центральних банків та концепція Open Banking Тема 8. Безпека, захист інформації та протидія шахрайству в ЕПС Тема 9. Фінансовий моніторинг та стратегічні тренди фінтеху	Самостійна робота		
	10 год	2 бали	6. Смартконтракти (Smart Contracts) як основа автоматизації
	10 год	2 бали	7. Синергія CBDC та Open Banking
	10 год	2 бали	8. Міжнародні стандарти та комплаєнс
	11 год	2 бали	9. Взаємозв'язок фінтех-трендів, фінмоніторингу та логістики кадрів
МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
Мультимедійний проектор, маркерна дошка і екран. Комп'ютерний клас для проведення практичних занять. Програмне забезпечення: ОС Windows, MS Office, доступ до онлайн-додатків, періодичних видань та інших інтернет-джерел, до електронної бібліотеки ДУІКТ, до віртуального навчального середовища Google Workspace for Education, інформації сайту Університету.			
ІНФОРМАЦІЙНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ			
1. Закон України Про платіжні послуги від 30.06.2021 № 1591-IX https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1591-20#Text 2. Про безготівкові розрахунки в національній валюті користувачів платіжних послуг: Інструкція НБУ від 29.07.2022 р. № 163. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0163500-22#Text 3. Про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними: Положення НБУ від 29.09.2022 р. № 210. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0210500-22#Text 4. • Данік Н, Торлопов А. Вплив цифрової трансформації на банківський сектор України. International Science Journal of Management, Economics & Finance. Vol. 3, No. 3, 2024, pp. 95-103. DOI: https://doi.org/10.46299/j.isjmf.20240303.09 . 5. • Квасницька Р., Форкун І., Гордєєва Т. Сучасні підходи забезпечення інформаційної безпеки платіжних систем та їх кіберзахисту. Вісник Хмельницького національного університету. 2022. № 5. Т. 1. С. 47–52. • DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2022-310-5(1)-8 6. Трусова Н.В., Чкан І.О. Платіжні системи в Україні та ризики їх функціонування. Бізнесінформ. 2021. № 1. С. 257–263. https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-1-257-263 7. Фрадинський О.А. Використання системи «хавала» при здійсненні неформальних міжнародних грошових переказів. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. 2025. №1. С. 186–190 DOI: https://doi.org/10.31891/2307-5740-2025-338-27 8. Осмятченко В.О., Присяжна Л.М. Електронна комерція та інтернет-торгівля: тенденції та перспективи розвитку. «Економіка. Менеджмент. Бізнес» № 1, 2026 DOI: https://doi.org/10.31673/2415-8089.2026.011606			

ПОЛІТИКА КУРСУ («ПРАВИЛА ГРИ»)

- Курс передбачає роботу в колективі.
- Середовище в аудиторії є дружнім, творчим, відкритим до конструктивної критики.
- Освоєння дисципліни передбачає обов'язкове відвідування лекцій і практичних занять, а також самостійну роботу.
- Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін.
- Якщо здобувач відсутній з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та консультації викладача.
- За ініціативою викладача зміст даного курсу оновлюється щорічно, враховуючи зміни у законодавстві України, наукові досягнення за тематикою освітньої компоненти. Здобувачі також можуть долучатись до оновлення дисципліни шляхом подання пропозицій викладачу.
- Здобувачі мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно «Положення про неформальну освіту Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій» https://duikt.edu.ua/uploads/p_447_35048489.pdf

Правила академічної доброчесності

- Здобувачі освіти у своїй навчальній діяльності зобов'язані дотримуватися цінностей, принципів і правил академічної доброчесності.
- Кожне навчальне завдання має бути виконане самостійно, крім випадків, коли його виконання передбачає участь декількох осіб або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, мережі Інтернет тощо.
- Кожен здобувач освіти у разі використання у своєму академічному творі результатів інтелектуального творіння інших авторів (текстів, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зобов'язаний зробити посилання на відповідне джерело інформації.
- Навчальна робота може включати (повністю або частково) попередню навчальну роботу здобувача освіти лише у тому випадку, якщо це прямо дозволено умовами навчального завдання.
- В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.
- Здобувачі можуть ознайомитися із Кодексом академічної доброчесності Державного університету інформаційно-комунікаційних технологій на сторінці сайту: https://duikt.edu.ua/uploads/p_447_96297052.pdf?2

КРИТЕРІЙ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Використовується накопичувальна (100 бальна) система оцінювання. Поточна успішність складається з успішності за активність під час лекцій, роботу на практичних заняттях, виконання завдань під час самостійної роботи. Всі завдання оцінюються відповідно вимог щодо змістовності та встановлених строків виконання і їх здачі. Якщо студента не допущено до складання заліку, як такого, що не виконав індивідуальний план, йому надається час до перескладання для виконання всіх вимог допуску. Студент має право на два перескладання. При повторному перескладанні заліку його у студента може приймати комісія, яка створюється директором ННІМП. Оцінка комісії є остаточною. У випадку отримання студентом 0 балів (неприйнятно), що тягне відрахування за невиконання навчального плану.

Для отримання додаткових балів, студент повинен надати копію сертифіката або друкованої публікації чи письмове повідомлення видавця, про прийняття до друку публікації. Тематика публікації (вебінара, курсу) повинна відповідати змісту дисципліни, при цьому студенту зараховується додаткові бали замість балів за виконання суміжних за тематикою практичних робіт. Максимальна кількість додаткових балів, що можуть бути зараховані за дисципліну – 10 балів.

Разом це є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимальна кількість балів – 100, мінімальна кількість балів – 60.

Форми контролю/ Види навчальної роботи	Оцінювання
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ:	
<i>Робота на заняттях, у т.ч.</i>	
участь у експрес-опитуванні	за кожную правильну відповідь - 0,25 бали
доповідь з презентацією за тематикою самостійної роботи	за кожную презентацію (реферат) максимум - 8 балів (оцінка залежить від повноти розкриття теми, якості інформації, самостійності та креативності матеріалу, якості презентації і доповіді)
усне опитування, рішення практичних задач	за кожную правильну відповідь – 2,0 бали

участь у обговоренні ситуаційного завдання		за кожну правильну відповідь – 1,0 бали	
участь у діловій грі, навчальній дискусії		за кожну участь - 0,5 бали	
Додаткова оцінка за видами діяльності за тематикою дисципліни			
Участь у вебінарах, тренінгах		за кожні 0,1 кредити (3 год.) участі з отриманням сертифікату - 3 бали	
Тези доповіді за участю у конференції		за кожні тези, які опубліковані - 3 бали	
Стаття у виданні в Україні		за кожну статтю, яка опублікована - 5 балів	
Стаття у іноземному виданні		за кожну статтю, яка опублікована - 10 балів	
ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ:		диференційований залік	Згідно критеріїв оцінювання
бали	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка /запис в екзаменаційній відомості
90-100	Студент демонструє повні й міцні знання навчального матеріалу в обсязі, що відповідає силабусу дисципліни, правильно й обґрунтовано приймає необхідні рішення в різних нестандартних ситуаціях. Вміє реалізувати теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, аналізувати та співставляти дані об’єктів діяльності фахівця на основі набутих з даної та суміжних дисциплін знань та умінь. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються. Зменшення 100-бальної оцінки може бути пов’язане з недостатнім розкриттям питань, що стосується дисципліни, яка вивчається, але виходить за рамки об’єму матеріалу, передбаченого силабусом, або студент проявляє невпевненість в тлумаченні теоретичних положень чи складних практичних завдань	Високий Повністю забезпечує вимоги до знань, умінь і навичок, що викладені в силабусі дисципліни. Власні пропозиції студента в оцінках і вирішенні практичних задач підвищує його вміння використовувати знання, які він отримав при вивченні інших дисциплін, а також знання, набуті при самостійному поглибленому вивченні питань, що відносяться до дисципліни, яка вивчається.	Відмінно / Зараховано (А)
82-89	Студент демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає силабусу дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною. Знає сучасні технології та методи розрахунків з даної дисципліни. За час навчання при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, дає вичерпні пояснення	Достатній Забезпечує студенту самостійне вирішення основних практичних задач в умовах, коли вихідні дані в них змінюються порівняно з прикладами, що розглянуті при вивченні дисципліни	Добре / Зараховано (В)
75-81	Студент в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає силабусу дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Вміє пояснити основні положення виконаних завдань та дати правильні відповіді при зміні результату при заданій зміні вихідних параметрів. Помилки у відповідях/ рішеннях/ розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять, при виконанні індивідуальних / контрольних завдань та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.	Достатній Конкретний рівень, за вивченим матеріалом силабусу дисципліни. Додаткові питання про можливість використання теоретичних положень для практичного використання викликають утруднення.	Добре / Зараховано (С)
67-74	Студент засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений силабусом дисципліни, та розуміє постанову стандартних практичних завдань, має пропозиції щодо напрямку їх вирішень. Розуміє основні положення, що є визначальними в курсі, може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати за допомогою викладача.	Середній Забезпечує достатньо надійний рівень відтворення основних положень дисципліни	Задовільно / Зараховано (D)
60-66	Студент має певні знання, передбачені в силабусі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, студент з труднощами пояснює правила вирішення практичних/розрахункових завдань дисципліни. Виконання практичних / індивідуальних / контрольних завдань значно формалізовано: є відповідність алгоритму, але відсутнє глибоке розуміння роботи та взаємозв’язків з іншими дисциплінами	Середній Є мінімально допустимим у всіх складових силабусу дисципліни	Задовільно / Зараховано (Е)

35-59	Студент може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що силабус дисципліни студент виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є невірними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у студента відсутні.	Низький Не забезпечує практичної реалізації задач, що формуються при вивченні дисципліни	Незадовільно з можливістю повторного складання) / Не зараховано (FX) <i>В залікову книжку не представляється</i>
0-34	Студент повністю не виконав вимог силабусу навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Студент не допущений до здачі заліку	Незадовільний Студент не підготовлений до самостійного вирішення задач, які окреслює мета та завдання дисципліни	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням / Не допущений (F) <i>В залікову книжку не представляється</i>